

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnistvu prejemam:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Iskaja vsak dan svojo iznajdnost in prazniško.

Iskate veljajo: peterostopna petiti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6:50	četrt leta 6:50
na mesec 2:30	na mesec 2:30

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

K zadnjim srednješolskim imenovanjem.

Od septembra 1909. do zadnjih imenovanj z dne 3. julija je bilo razpisanih 181 mest na srednjih šolah, kamor so lahko opravičeno kompetentni slovenski prosilci, izprašani za nemški in slovenski učni jezik. Na posamezne stroke se razdeli omenjeno število sledeče: klasična filologija 42, moderna filologija 59, zgodovina in zemljepisje 19, matematika in fizika 29, prirodopisje 18, telodvaba 5, risanje 9. Od vseh razpisov odpade na kranjske srednje šole 14 mest in sicer na slovenske 8, na nemške pa 6.

V tem terminu je bilo jako mnogo slovenskih prosilcev in so nekateri med njimi prosili tudi za službe izven Kranjske. Posamezna imenovanja so prišla med časom (na Kranjskem 3 za nemško gimnazijo v Ljubljani); z imenovanjem od 3. julija pa se je zasedlo 99 med gori navedenimi mesti, in od teh pri nas na slovenskih zavodih 4, na nemških 4.

V celem je bilo 238 imenovanj, ki se razdeli tako-le: 81 profesorjev je bilo premeščenih na lastno prošnjo (Slovenec 4; na I. državno gimnazijo v Ljubljani dr. Jos. Debevec z gimnazije v Kranju, Jos. Reissner in Fr. Vadnjal z gimnazije v Novem mestu, na II. državno gimnazijo v Ljubljani: dr. Janko Lokar z gimnazije v Novem mestu), 16 provizoričnih gimnazijskih učiteljev je dobilo definitivna mesta (Slovenec 0), 116 suplentov je dobilo definitivna mesta (Slovenec 3: Ant. Detela na gimnaziji v Kranju za ravnatja, K. Kunc na realki v Ljubljani za gimnazijo v Novem mestu, dr. Ad. Pečovnik na gimnaziji v Mariboru za ravnatja), 25 suplentov je dobilo provizorično mesto (Slovenec 1: dr. Fr. Kotnik na gimnaziji v Celovcu).

Značilno za Kranjsko deželo je pri teh imenovanjih, da je bilo razpisanih za slabo uspevajoci in umetni vzdržani nemški gimnaziji v Kočevju in v Ljubljani kar pet definitivnih mest, imenovanih je pa bilo v tem času 9 tujih definitivnih moči. Na nemški gimnaziji v Kočevju 2 klas. filologa, dr. J. Ettl, suplent iz Bielice, in Lud. Schmid, suplent iz

Moravske Ostrave, obadva z izpitom iz leta 1909., in drugi zgodovinar dr. H. Gröbl, suplent iz Weidenaua, z izpitom iz leta 1909. Na nemški gimnaziji v Ljubljani dva klas. filologa (H. Podrasek, prov. učitelj ravno tam z izpitom leta 1909., in J. Lob, suplent iz Solnograda, z izpitom l. 1908.), drugi germanist (S. Schöppel, prov. učitelj ravnotam, z izpitom l. 1909.), dva zgodovinarja (dr. O. Jaucker, profesor na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, in dr. A. Fiegel, suplent z Dunaja z izpitom leta 1907.) in prirodopisec (dr. J. Bischof, suplent ravnotam, z izpitom leta 1907.).

Dobro označuje sedanje razmere v deželi tudi dejstvo, da imata navedeni dve slabo uspevajoci in še nepopolni nemški gimnaziji že po dva definitivna zgodovinarja, stara in dobro obiskana novomeška gimnazija pa le enega.

Ako uvažujemo navedena dejstva in pa veliko število domačih suplentov, ki so ravnotako avstrijski državljani in imajo svoj izpit prav pred isto komisijo, uvidevamo, da se jih mora polastiti malodušnost, ko vidijo, kako se celo v najožjih domovini, kjer jim je tekla zibel, protežira tuji živelj, ki ima pred njimi samo to prednost, da je prepojen z nemškim duhom.

Slovanski dnevi v Sofiji.

(Konec.)

Predsednik ruske gosudarstvene dume A. Gučkov je izjavil: »Delovanje za slovansko edinstvo in vzajemnost je velikanska važnost. Toda pri tem ne zadostujejo lepe, navdušene besede, marveč treba je resnega dela, treba je dejanj. Slovanska vzajemnost je pogoj vsega našega napredka, zato je v interesu slovanske stvari, da bi se končale sofijske prireditve s popolnim uspehom.«

Zupan praški dr. Groš: Kot zupan zlate slovanske Prage, kjer se je vršil prvi vseslovanski kongres, izrekam edino željo: Naj pride skoro dan, ko bomo združeni vsi Slovani od Triglava do Balkana, od Krkonoš do Urala v eno samo rodbino. Naj bi bil uspeh naših sestankov tako velik, kakor je želja naših narodnih sovragov,

da bi naši kongresi ne obrodili nobenega sadu. Podajmo si roke, Slovani! Na zdar! (Urnebesni na zdar klici in ploskanje).

Na to so pozdravili kongres: Hurban-Vajanski za Slovence, Stanimirov za »Slov. Besedo«, dr. Košutić za Srbe, Aleksejevič za bukovinske Ruse, Miljutin za občinski svet v Petrogradu, N. J. Gučkov, župan moskovski, za obč. svet v Moskvi, general Kurilovič za mestni obč. svet v Odesi, dr. S. Dr. ljevič za Črno goro, prof. Florinski za univerzo v Kijevu, prof. Kazanski za univerzo v Odesi, Kulakovski za »Slov. blag. občestvo v Petrogradu«, prof. dr. Polivka za univerzo v Pragi, Čigajev v imenu »Obščestva slavjanskej vzajemnosti« v Petrogradu, Vasiljev v imenu društva »Soborna Rusja«, prof. Behterev v imenu ruskih učenjakov, prof. Pavle P. ovič v imenu univerze v Belgradu, prof. dr. Ott za društvo slov. zdravnikov v Rusiji, poslanec ruske dume N. Gižickij za ruske Sokole, dr. Vergun za slovansko trgovsko zbornico v Petrogradu, Čerap-Spiridovič za »Slov. Blagotvor. občestvo« v Moskvi, prof. Kudrin za Akzakovsko društvo v Moskvi, Bašmakov za slovansko knjižno razstavo, prof. Hudec za »Obščestvo slov. vzajemnosti« v Vilni dr. Trešić v imenu Hrvatov, prof. A. Bogodin za zvezo ruskih dijaških krožkov.

Na to se je dvignil, frenetično pozdravljen, dr. Kramar in rekoč, da pozdravlja kongres v imenu lužičkih Srbov ter imel ta-le programatičen govor, ki ga priobčujemo v ekscerptu. Dr. Kramar je govoril najprvo v češkem, na to v bolgarskem in končno v ruskem jeziku. Med drugim je rekel: »Kakor v Pragi, tako tukaj in za vso bodočnost veljajo principi (s povzdignim glasom) polne ravnopravnosti, polne svobode in polnega bratstva za vse slovanske narode. To načelo je temelj vsega našega kulturnega dela. Po teh principih se morajo ravnati vsi slovanski narodi brez izjeme. Trenotni neuspeh nas ne sme ustrašiti. Svetal moment v našem trudu za slovansko stvar je dejstvo, da so vsi Jugoslovani izjavili, da stopajo na kongres kot ena nerazdružna narodna skupina. Na žalost

se vse naše nade s praškega shoda niso izpolnile. Semkaj smo prišli brez Poljakov. Obžalujemo to tem bolj, ker mi neoslovani stojimo na stališču, da ni Slovan tisti, ki zatira katerekoli slovanski narod. (Viharno ploskanje in odobravanje.)

To velja za vse slovanske narode. Za vsakega izmed njih zahtevamo, da se mu zajamči miren in svoboden narodni razvoj.

Treba je nam najti način, ki bo omogočil vsem slovanskim narodom, da se udeležijo prihodnjega kongresa. Naša naloga bodi, da izvojujemo končno zmago slovanske ideje. Ni nam treba obupavati ne kolebati, zmaga je nam gotova, ako se bomo zavedali svojih dolžnosti in svoje misije. Naše delo je kulturno in gospodarsko. Mi se ne moremo brigati za politiko. To je aksiom neoslovanskega gibanja. Edina politika za nas sme biti stremljenje, da zblizimo slovanske narode in da zgradimo med njimi mogočno zgradbo kulturne vzajemnosti slovanske.

Oni, ki se čutijo Slovane, naj ne priznavajo kakatiške morale in ki ne žele, da bi gospodovali nad katerimkoli še tako malim slovanskim narodom, naj pazijo, da se ne izpolni želje naših narodnih sovragov, da bi ostali Slovani na veke razdruženi! V tem znamenju želim popolni uspeh kongresu in izražam nado, da bodo med Slovani prenehali vsi zunanji in notranji spori in da bo Slovanstvo izvršilo svojo vzhajajočo kulturno misijo.« Viharno ploskanje, več minut trajajoče odobravanje.)

Iz prve seje slovanskega kongresa. — Župana Hribarja se spominjajoči Slovani! — Cvetje in šopki Slovencem. — Drugi Car Osvoboditelj. — Odseki slovanskega kongresa.

V Sofiji, 8. julija.

V dvorani »Slovanske Besede« so se včeraj popoldne sestali delegatje vseh slovanskih narodov na II. pripravljalni vseslovanski kongres. Elegančna dvorana je bogato dekorirana. Oder je zastrt z ogromnim zemljevidom, predstavljajočim razprostranjenost slovanskih plemen v Evropi. Od straneh so vdolbeni v steno grbi posameznih slovanskih dežel. Pri vходу na levo je grb kranj-

ske vojvodine, nad njim pa napis »Slovenija«. Pod grbi so okusno razvrščene slovanske narodne zastave.

Tribuna za predsedstvo je nekoliko zvišana, na desno od nje jo govorniški oder za referate. Tik ob odru je mesto za časnikarske poročevalce, na levo pa miza za stenografe, katerim poveljuje naš Bezenšek.

Ob 3. je bila dvorana natlačena polna. Sprejaj v prvih vrstah so sedeli delegatje. Ko sta stopila v dvorano predsednika S. S. Bobčev in dr. Kramar, jima je občinstvo priredilo hrupno ovacijo.

Brez vsakih formalnosti je nato predsednik Bobčev oddal besedo profesorju Danailovu, da poroča o socialnih, kulturnih in gospodarskih razmerah Bolgarske.

Referent je v širokih obrisih slikal gospodarski položaj dežele. Bolgarska je dežela malih kmetov, ki ne izpušče iz rok svoje rodne grude.

Plodovita in dobra leta so omogočila, da se je bolgarski kmet v zadnjih desetih letih izredno opomogel, malodane obogatel. S prišteđenim denarjem si je jel nakupovati zemljo, kar je imelo za posledico, da je cena zemljišče znatno poskočila.

Ta draginja zemlje jamči za to, da bo zemlja ostala v rokah kmetov, ker se meščanski kapital ne rentira na njej. Govorec o industriji je referent naglašal, da le - ta razmeroma silno napreduje, a kar je največ vredno, ta industrija je v bolgarskih rokah. Predvsem je bolgarska tekstilna in mlinarska industrija. Da je v deželi denar, dokazuje dejstvo, da so vse bolgarske železnice zgradili bolgarski domači kapitalisti in razna bolgarska društva.

Vključ temu finančialni položaj ni posebno povoljen. Državni proračun se zadnja leta skoro redno prekorači. Najbolj ga obtežujeta postavki za vojsko in prosveto. Toda obe postavki ste potrebni, a najbolj je potrebna zadnja. Za prosveto se torej mnogo troši, a stroškom primerni so tudi uspehi. Položaj Bolgarske je potemtakem v gospodarskem in kulturnem oziru dokaj ugoden in vzpričo velike marljivosti in izredne energije bolgarskega naroda se je nadejati, da se bo borba Bolgarske za materijelno in duševno premoč na

LISTEK.

V Sofijo.

Piše dr. Ivan Lah.

(Dalje.)

Varšava.

Veliko mesto z 800.000 prebivalci: 300.000 Židov, 100.000 kokotek in 400.000 poštenih ljudi; pri tem je treba pomisliti, da so med temi poštenimi ljudmi prištetih ruski uradniki; ako pomislite, koliko ruskih uradnikov je poštenih, potem dobite pravo število poštenih prebivalcev Varšave; ostali del tvorijo rusko vojaštvo. Tako mi je govoril neki gospod, ko sem ga vprašal, kako velika je Varšava. Število kokotek menda lahko zmanjšamo, Židov pa, mislim da ne. Ako bi zaradi tega slabo sodili o Varšavi, bi mi ne bilo ljubo. Meni je zelo ugajala. Neki avstrijski častnik mi je pravil nekoč, da se gode v Varšavi čudne reči: pride oddelek kozakov, postavijo se na trgu na štiri strani in meni nič tebi nič sprožijo; kdor pade, pade, kriv ali nekriv, to je vseeno. »V Varšavi ne bodete videli ničesar«, mi je rekel gospod Koneczny, »videeli bodete ruske oficirje, rusko cerkev, poljskega ne bodete videli nikjer nič! Je tam, ampak je skrito.« Moram reči, da so se vsi motili. Kozakov in ruskega vojaštva sploh je v

Varšavi res mnogo, ljudi je tudi na ulici več nego v vsakem mestu na svetu, toda ne strelja jih nihče; tudi moram vkljub besedam gospoda Konecznega priznati, da sem videl mnogo poljskega v Varšavi, in da vsak tujec lahko spozna, da je Varšava poljsko mesto, še več, da je Varšava živo središče Poljske.

Varšavski Židje se nekoliko razločujejo od Krakovskih. Ne morda v kakih lastnostih, ampak v tem, da nimajo onih kodrov pri ušesih. Stanujejo po celem mestu, nekatere ulice so popolnoma njihove, trgovine, menjalnice in razna podjetja nosijo njihova imena, največ pa jih je okoli starega mesta.

Izstopimo na t. zv. dunajskem kolodvoru. Cela vrsta izvoščkov stoji na trgu. Varšava ima čez 3000 izvoščkov. Obleženi so vsi enako v modre suknje z rusko čepico na glavi; zadaj na hrbtu imajo svojo številko. Namečemo svoje stvari v droško, povemo naslov in zapodimo. Varšavski, ali sploh ruski izvošček je čudovit človek. Za mal denar te pelje kamor hočeš, na voz mu namečeš, kar in kolikor hočeš. Videl sem vojaka, ki je peljal polno droško mize, stolov itd. Izvošček sam zase najde mesto vrhu vsega. S tem podi po ulicah, da je veselje, spredaj in zadaj pa se vrsti cela vrsta izvoščkov. Tega pri nas ni. Ako bi nekega dne pri nas fjaakerji napravili svoj praznik, bi jih komaj kdo pogrešil. V Varšavi pa bi nastala taka zmešnjava, da bi se ustavil promet.

Drdramo po širokih ulicah, kjer vozi tudi tramvaj. Hiše so moderne, visoke, kakor na Dunaju ali v Pragi. Moj znanec ve za penzionat, kjer je prebival njegov prijatelj pol leta. Plača se dva rublja. Tja sva se odpeljala. Kakor je znano, ni na severu restavracij v našem smislu. Boljše restavracije so zelo drage zaradi čilbe postrežbe, ki zahteva posebe še visoke napitnine. Nastaniti se v hotelu in hoditi v restavracije pride tujcu zelo drago; zato je zelo priporočati penzionate, kjer se najde vedno zanimiva družba in je v 2 rubljema na dan odpravljeno; poleg tega je človek prost one preobile aristokracije, ki jo potrebuje zase ruski aristokrat, nam je pogosto neprilicna, meni pa je vedno nadležna. Tam sva se torej naselila s svojim znancom, v ulici Hoža št. 23, pri gospe Mirewicz. Takoj izvemmo nje povest. Njen mož je bil poljski profesor, ki je učil v privatnih poljskih šolah. Ko bi bil postal Rus, bi bil prišel v državno službo, tako pa je hotel služiti domovini, pred pol letom je umrl — in gospa je ostala sama, seveda brez penzije. No, njen penzionat je poln in našli smo tu zelo zanimivo poljsko družbo, ki smo se z njo seznanili pri prvem obedu. Poljska inteligenca je danes raztresena po svetu, v Parizu, v Italiji, posebno v Rimu in od časa do časa hodijo sinovi obiskovat svojo domovino. Enako prihajajo sem Poljaki iz Rusije, da bi se spopelnili v svojem jeziku. Is teh vret je bila naša družba.

Ko sva si vse potrebno uredila, sva odšla z Bialkowskim po mestu. Varšava ni Krakov! Tu se človek ne more takoj orientirati. Moj znanec je bil tu kot deček pred desetimi leti s svojimi starši, toda ne spominja se mnogo več. No, ko sva si kupila plan, sva videla, da je stvar zelo enostavna in da se bova kmalu spoznala po Varšavi. Ker moj tovariš še ni imel ruskega denarja, je stopil v prvo menjalnico do katere sva prišla. Pogledam na napis — židovski ime. Vsi napisi v Varšavi so dvojezični, najprej ruski, potem poljski; v enaki velikosti. Nekateri to smatrajo za enakopravnost, v resnici pa je to krievica, ker je s tem dana prednost tujemu jeziku. Židovska imena, pisana po rusko izgledajo včasih naravnost strašno. Ko sem gledal napise po ulicah, je prišel moj tovariš iz menjalnice zelo slabe volje. Žid ga je hotel goljufati. »Popolnoma prav, sprejmite to kot kazeno za svoj greh.« »Res, mi smo nepoboljšljivi; tudi če bi nas odrl, bi še vedno lezli k Židom«, zdi huje Bialkowski. Vstopila sva v tramvaj in moj tovariš se je tudi tam jezil nad Židi. Vsi ljudje, ki so stali zunaj, so delali resne obraze. Tudi oni so bili namreč — Židi.

Peljala sva se v Lazienke. Tramvaj teče po lepi široki ulici, na levo in desno se vrsti aleja in za njo palače. Tu je večerno sprehajališče. Kadar se nagne dan, drda tu kočija za kočijo, po alejah pa se polnijo klopi z meščani. Ne vem, ali sem videl v katerem mestu tako živahen promet,

kakor v Varšavi. Preiti z ene strani ulice na drugo pomeni podati se v smrtno nevarnost. Vse drvi, podi, sam ne veš, kam. Na sredi tramvaja, eden tja, drugi sem, vmes droške na vse strani, ob kraju ljudje, ki hite svojo pot, ali čakajo, da se rešijo v kak voz. Ako človek stoji nekaj časa ob mostu, ki vodi čez Vislo iz Prage v Varšavo, res ne ve, kje se jemlje toliko ljudstva. Poleg tega moram priznati, da nisem videl še v nobenem mestu toliko krasnih žensk, kakor v Varšavi. Nekaj južnega je v njihovih obrazih, krasota njih naravnost očaruje. V resnici je v Varšavi hujska vročina nego v kakem italijanskem mestu. Vsaj meni se je tu in tam zdelo, da smo kje v Neapolju. Ko sem zašel v t. zv. staro mesto, kjer je na bregu Visle nastalo prvo mesto, sem videl na ulicah življenje, kakor kje v Italiji. Vse sedi po prarih, otroci na pol nagi, ženske dojijo na sredi ulice, skozi okna te kličejo nevažljive gospodične, pred hišo je razpostavljen Žid svojo prodajalno, tam na koncu je trg, kjer se prodaja vse, kar si želiš. Ne vem, kateri cesar je vzdihoval, da se Poljaki množijo zelo hitro. Menda je bil Viljem. Kdor neče verjeti, naj gre v Varšavo v staro mesto. Toliko otrok še nisem videl. Res so bili med njimi tudi židovski. Kolikor je bilo žensk na ulici, so vse ali pestovale ali dojile, ali . . . Sploh bi človek tu na severu ob Visli ne pričakoval niti take vročine, niti takega polnilega življenja, niti tako krasnih, ognjevityh, južnih žen.

zračnem Balkanu končala s popolnim uspehom in z zmago.

Na to je govoril bivši srbski minister Kosta Stojanović o odnosih med Srbijo in Bolgarijo.

Rekel je med drugim: Nujna potreba je, da Srbija in Bolgarska čim najprej skleneta carinsko zvezo. To bo njima obema na korist, ker v gospodarskem pogledu med njima ne more biti nobenega antagonizma. Takisto je želeli, da se obe državi zedinita glede skupnih železniških tarifov, da skleneta pošto konvencijo in da se sporazumeta tudi glede bančnih operacij.

Sploh je potreba, da vlada na vseh gospodarskih poljih med Srbijo in Bolgarsko čim najtesneje solidarnost. Govornik je na to slikal, kako se je Srbija v zadnjih štirih letih osvobodila gospodarskega varuštva avstro-ogrskih držav ter končal svojo izvajanja z besedami: »Ako se bodo politiki in državniki ene kakor druge države zavedali svoje dolžnosti in jo tudi vršili, sem prepričan, da bosta v desetih letih v gospodarskem oziru mogočen faktor v Evropi.

O predmetu so še govorili ruski delegatje Kalakovskij, Hijeboorodov in Miljutin, ki so vsi priporočali čim najtesnejše zblizanje Srbije in Bolgarske.

S tem je bil dnevni red javne seje končan in začelo se je delo v odsekih. Odseki so trije: kulturni, gospodarski in odsek za slavistiko.

Zvečer je bil v meščanskem kazinu banket, ki ga je dala na čast slovenskim gostom mestna občina sofijska.

Na banketu je bilo navzočih 650 oseb, med temi voditelji političnih strank, mnogi poslanci in vsi oddelni predstojniki v ministrstvih.

Svirala je godba gardnega polka.

Prvo napitje je otvoril župan Krikov, ki je nazdravil slovenski ženi, slovenski materi. Praški župan, dr. Groš, je napil mestu Sofiji, moskovski župan N. Gučkov pa razvoju in napredku Bolgarske in Sofije.

Na to so govorili še Bolgar Pešev, Rusa Kulakovskij in dr. Markov, Hrvat dr. Tresić-Pavič in Srb dr. Košutić.

Za Košutićem je dobil besedo Slovenec A. Gabršček, viharno pozdravljen od vseh navzočih.

Govoril je po priliki tako-le:

Doletela me je čast, da govorim na tem pomenljivem sestanku zastopnikov vseh slovenskih narodov v imenu naroda slovenskega. Kakor se radostno odzivam za me častnemu pozivu, tako občalujem iz vse duše, da ni dano, da bi bil v naši sredi najboljši izmed nas Slovencev, ki bi bil najvrednejši, da bi govoril v našem imenu na tem veličastnem zboru predstavitev slovan. narodov. Tega moža poznate vsi, pozna ga vse slovanstvo. To je naš župan in državni poslanec Ivan Hribar... Ko je govornik izgovoril Hribarjevo ime, se je vse občinstvo kakor elektrizirano dvignilo s sedežev, vse je klicalo: »Živio Hribar, ura Hribarju, viharne aplavz pa je trajal več minut.

Gabršček je na to nadaljeval:

Sprejmite presrečen slovenski pozdrav vsi vi, ki ste prihiteli semkaj iz vseh bratskih zemelj slovenskih, najiskrenejše pa bodi pozdravljen narod bolgarski, ki mu je usojena enaka naloga na Vzroku, kakor Slovenec na zapadu. Bolgarski narod je branil slovansko kulturo pred azijskimi navali, Slovenci pa smo bra-

nili slovansko stvar proti nemški azijskosti. (Hrupen aplavz.)

Nas Slovence vladajo dunajske ekselence, ki nimajo srca za nas, vam gospodarijo moške iz naroda, ki ljubijo svoj rod in spoštujejo njegove narodne svetinje. Bolgarom je sasilnilo solnce svobode, ki ne zatone nikoli več.

Robstva časi so prešli za večno, a če bi se vendarle kdaj zopet vrnil, in ako bi bilo treba novega Carja Osvoboditelja, se bo dvignil, o tem lahko pričajo tu navzoči moške slovanski, drugi Car Osvoboditelj — ruski narod, ki bo zopet prinesel za sužnim bratom svobodo.

Ta Gabrščekov govor je imel kolosalen efekt.

Dvorana je odmevala aplavza, godba je svirala »Naprej zastava Slave«, dame in gospodje so grabili šopke in cvetlice na mizah ter jih metali pred Gabrščka.

Delegatje, dame, vse je hitelo k njemu, da mu čestita. Eni so mu stiskali roke, drugi so ga objemali, bil je to prizor, ki ga je redko videti. Gabršček, ki je že končal svoj govor, se je vsedel. Toda ploskanje ni hotelo prenehati in vedno burneje je bilo klicanje, naj Gabršček nadaljuje svoj govor. Vdal se je ter z velikim šopkom v roki končal svojo izvajanja z vzklikom: Naj prešine nas vse iskrena bratska ljubezen, da si podamo roke v težki borbi proti silnemu sovragu vsega slovanstva.

Na to so govorili: Hurban Vajanski (Slovak) in Rusi Behterov, Bašmakov, grof Mirskij in Vasiljev.

Profesor Pogodin je napil prisotnih Poljakom in Ukrajincem, pred vsem pa Makedoncem, v katerih čistih rokah bi naj bila slovanska ideja. Ko je grof Bobrinskij napil vsem tistim, ki so zagovorniki zatiranega ruskega naroda v Galiciji, je dr. Kramar zaključil vrsto nagovorov s temi-le besedami:

Vselej sem se zavzemal za zatiranje Slovanov, to smatram za svojo dolžnost, a tu izjavljam, da se bom vsikdar boril za vse zatirane. Rusi, ki zatirajo Poljake, niso Slovani, a tudi Poljak ni Slovan, ki zatira Ruso. Naj zavladajo med vsemi slovanskimi narodi ljubezen in bratstvo, pa bo napočil velik dan slovanstva.

V drugi plenarni seji kongresa so referirali: Radulović o »kulturnem položaju v Srbiji«, dr. Zlatarov o »trgovskih zbornicah in o trgovskih odnosih s Srbijo«, prof. Behterov pa o »kulturnem edinstvu slovenskih narodov«.

Behterov je zaključil svojo izvajanja tako-le: »Geslo slovanstva bodi: svoboda, bratstvo in enakost.

V Pragi za princip proglašena načela ne smejo ostati prazne besede, marveč naj bodo blagotvoren evangelij, ki naj ujedini vse Slovanov. Se-le kadar bo Slovanstvo kulturno zjedinjeno, šele takrat bo doseglo svojo zgodovinsko vlogo v človeštvu.

Odseki imajo polne roke dela.

Gospodarski odsek razpravlja o slovanski banki pri zaprtih vratih, takisto tudi o carinski zvezi med Srbijo in Bolgarsko.

Vsi sklepi odsekov pridejo v obdobje pred plenem.

„The Sokols and the movement they represent“.

(Sokoli in sokolsko gibanje.)

Londonski ilustrirani tednik: »The Graphic« prinaša pov-

dom sokolske smage v Londonu v svoji zadnji številki iz peresa nekega gospoda A. R. Colquhouna v elegantičnem informativnem članku o sokolstvu. Članek je okrašen s podobo Prage, znamenite češke sokolske vrste, in s sliko praških prostih vaj iz leta 1907., ko je sodelovalo osem tisoč Sokolov.

Mislimo, da vprašamo slovenski javnosti, če prinesemo v naslednjem prevodu tega eseja:

Prelepo mesto Praga je rojstni kraj gibanja, ki v nekaterih osirih na novo oživlja ideale stare Grčije. Napraviti negovanje telesa za podlago čustvovanju naroda ali plemena, to je bila misel ustanovitelja »Sokolov, dr. Tyrsa, in oboje, tako obliki deloma iz temeljite proučitve helen-ske kulture. In skupno vsem slovanskim narodom v Evropi je to, da se je to gibanje razširilo vsepovsodi, kjerkoli je ljudstvo slovanskega pokolenja — od Čehov k njihovim bratrcem, Poljakom in Srbom, k Hrvatom, Rusom, Bolgarom, Črnogorcem...

Slovansko naselbine obstojajo v tujih deželah, na Nemškem, Ogrskem, v Franciji, v Zedinjenih državah — in polagoma se je povrsti tudi na njih razširilo sokolsko gibanje. Ime »Sokol« pomeni ptica sokola — ono bistrooko in krepkokrilo ptico, ki je pri vseh slovanskih narodih dobro poznata, in k elegantnemu sokolskemu kroju spada tudi čepica s sokolovim peresom. Danes je nad 1400 sokolskih društev v Evropi, in število njihovih članov je 150.000. Razventega je še veliko število te populnojučih društev za ženske, za začetnike (naraščaj) in za deco. V Zedinjenih državah je nad 120 društev s 3000 člani.

V razumevanje nagiba, ki je podlaga temu vpletu, moramo se spomniti, da se slovanskim plemenom, ki tvorijo tako velik odstotek evropskega prebivalstva, ni nikjer, izvzemši v Rusiji, posrečilo obdržati si mogočno pozicijo, ki so jo nekdaj imela. Poljska je vzgled slovanskega naroda, ki je podjarmljen od tujca. Srbija in Bolgarija sta, dočim neodvisni, komaj senca svoje nekdaj veličine. Hrvatska je pod madžarskim, Češka pod avstrijskim gospodstvom, in mnogoteri manjši narodi so bili slično pogoltnjeni. Dolgo časa se je zdela, kakor bi skoro vsi ti narodi bili na tem, da izgube svoj narodni čut, in Češki, nekdaj veliki-mu kraljestvu in sedežu cesarja, gre za slavo na prvem poskusu za zopetno povzdigo slovanskega ponosa in za rešitev slovanskih jezikov in tradicij. Uspeh tega poskusa se naj-laglje meri na dejstvu, da Praga dandanes ni nemško govoreča, temveč češko govoreča mesto, in da sta bila ustvarjena narodno slovstvo in umetnost v teku dobrega pol stoletja!

Vzdramitev češke narodnosti je dejstvo, ki stoji, in velečim, ki mu v zgodovini ni primera, izimši — morda — v slučaju Madžarov.*)

*) Tukaj je bil pisatelj očitno preslepljen po madžarskem »Pflanzu«. Mi seveda vemo, da je madžarska kultura bobneča fraza, ki jo budimpeštanske vlade s pomočjo milijonov po svetovnih razstavah i. t. d. blesteče opremljajo, pri tem brez sramu izdajajo pridobitve vseh drugih narodov, ki uživajo srečo madžarskega gospodstva, za izvirno madžarske.

Za ta prepoved je deloma bistveno važnost sokolske gibanje. Na podlagi telovadskih društev se je zgradila velika narodna združitev, katere sila prav posebno leži v okoliščini, da iz svojih članov ne dela le dobri telovadci, temveč tudi dobre narodnjake. Značajnost in vzgoja tvorita poseben oddelek njenega delovanja, katero je prepojeno z duhom gojitve čuta za narodnost in za dolžnost.

Telovadsko stran sokolskega dela nam je nedavno privedla deseterica Sokolov s svojim obiskom v Londonu, kjer se je udeleževala tekme, vpriporjene po »Narodni družbi« za gojitev telesa (»National Physical Recreation Society«). Vrste iz Velike Britanije, Francije in Češke so tekmovala za darilo v obliki ščita,*) vrednega 200 ginej (5040 K), katerega so si priborili Čehi s 77. točkami nad Francozi, ki so bili drugi. Med gledalci je vladalo le eno mnenje, da češki Sokoli niso le blesteči izgledi močnatosti, marveč da so njihova izvajanja bila tako visoke vrste, da bi bilo kaj enakega pri nas težko najti. Njihovo prikazovanje izvežbanosti na drogu in na bradli je bilo občudovanja vredno, toda najzanimivejši del njihovega nastopa so bile proste vaje, gibanja brez orodja. Proste vaje so sokolska specialiteta, in so posebno mikavne, ker zahtevajo igranje mišic in veliko vztrajnost.

Včasih so prednasale skoraj na tleh in nosi jih le ena roka, potem se v odmerjenih gibljajih dvignejo, razprosto ali sklenejo roke, vpognejo telesa, stegnejo noge — nemogoče je te vaje prav popisati; človek jih mora videti, da jih zares pojmi. Njih najpresenetljivejši znak je absolutna enakomernost. Res, da to ne napravi tako mogočnega vtiska, če je le deset telovadcev, toda leta 1907. je pisatelj teh vrst videl 8000 Sokolov na neizmernem telovadišču na prostem pri Pragi. Tam so se vam gibali, kakor bi bili vsi skupaj en del orjaškega stroja. Njih beli telovniki in temne hlače, ki so njih uniforma, so dajali areni podobo, kakor bi bile po njej z ravnilom potegnene črne in bele črte. Na hip pa je bil red teh črt preobrnjen, črne noge so bile zgoraj in bela trupla spodaj! Pove-lje za smer se je dajalo s klicem trobente, in evolucije je ogromne množine ljudi, ki so se zbrali iz vseh delov slovanskega sveta, so bile tako popolne glede na točnost in red, da so navzoči vojaški strokovnjaki bili naziranja, da je ni armade, ki bi bila mogla boljše manevrirati.

Ta čudoviti nastop je tvoril del velikega sokolskega zleta, in število sokolskih gostov, ki so ob tej priliki posetili Prago, ni bilo nič manjše nego 30.000. Večina Sokolov pripada slojem, ki imajo prav malo denarja za potroševanje, toda ljudje so varčevali dve leti, da so se mogli udeležiti te manifestacije.

Praga se je za njih sprejem odela v praznično oblačilo. V marsikaterem oziru najlepše izmed vseh evropskih mest, ni Praga svojih hiš skvarila z neokusnim nakitom, pač pa je bilo zastav in cvetja v izobilju in — kar je delalo še večji vtis — od ranega jutra do pozne noči so bile ceste polne ležerne se gibajočega, s perfektno oliko nastopajočega ljudstva, v praznični obleki, ki je prepevalo ali pa se kar tako sprehajalo, v obličju pa mu je sijalo golo veselje.

Posebno pozornost so vzbujale slikovite narodne noše iz kraljevine in z Morave, in uniforma Sokolov, kakor jo nosijo običajno — rdeča srajca, khaki-barvene hlače s škornji in suknja, ki je večinoma, po huzarskem načinu, z vrvice preko rame — je tvarjala (v množici) lise blesteče barve. Na noč so se tisočere harvaste luči zalesketale na reki Vltavi, nad katero so v vijoličasti megli viseli stolpovi starodavne trdnjave in palače hradečanske. Prekrasni most Karla VI., velikega cesarja, ki je Prago napravil za prvo mesto svetega rimskega cesarstva, je bil natlačeno poln radostnih Čehov, katerih mnogi so mesto in njegove zgodovinske kraje videli prvič.

Vrhunec gniljivosti pa je bil dosežen — vsaj za pisatelja — ko je v obličju čudokrasne starostne zbornice praške 23.000 ljudi, zbranih na trgu in v sosednih ulicah, s čutečim glasom unisono zapelo ono najlepšo in najotožnejšo izmed narodnih himen, češko, »Kje dom je moj!«

Z.

**) Challenge shield = »izzivalni ščit«; na Angleškem so pri tek-mah zelo v navadi darila v obliki srebrnega, dragocenega ščita z alegoričnimi relifi.

Dnevne vesti.

+ Belokranjska železnica. Velika nevarnost proti četli Kranjci; bati se je, da pade v roke belokranjske železnice, a namesto, da bi val z združenimi silami napeli vse moči,

da rešimo to železnico in jo izvojujemo, se zdi »Slovenec« umestno, da skuša javnost premetiti in ji prikriti resnico. »Slovenec« vara javnost, ko piše, da nas sklepi ogrske vlade nič ne brigajo in da se nameravana zamjenjava liške proge z usko progono nič ne dotika belokranjske železnice. Ravno nasprotno je res. Ko je naš železniški minister Wrba pred nekaj časom pojasnil, da hoče avstrijska vlada odločno zahtevati, da se zgradi v nagodbi dogovorjena proga, takrat je bila dunajska vlada močna, na Ogrskem pa so bili v veliki krizi. Danes je drugače. Danes imajo na Ogrskem močno in vplivno vlado in je na Dunaju kriza. Ni dvoma, da bo danes v železniškem vprašanju ogrska vlada dosegla vse, kar bo hotela, in če bo zahtevala, naj se namesto liške proge gradi usnska proga, bo dosegla tudi to. Za nas je pa to silnega pomena. Znano je, da je v nagodbi dogovorjena proga Novo mesto - Črnomelj - Metlika - Karlovec - Ogulin - Knin projektirana kot nekaka transversalna železnica, ki naj bi segala do konca Dalmacije in je temu primerno izdelala projekt za belokranjsko železnico. Kakor hitro pa bo sklenjeno, da se ta proga opusti in se zida proga iz Knina v Dalmaciji po Unski dolini na Bosanski Novi, je položaj ves izpremenjen. Dalmatinska železnica potem ne bo imela zveze čez Ogulin in Karlovec, nego čez Bos. Novi. Ali se »Slovenec« kaj sanja, kakega pomena je to za nas? Belokranjska železnica je projektirana kot normalnotirna železnica, ki naj stvozi zvezo med Avstrijo in Dalmacijo. Če pa ta zveza ne pojde čez Ogulin in Karlovec, nego po drugi strani čez Bos. Novi, potem se prav lahko zgodi, da bo država opustila svoj namen, zidati belokranjsko prog, kajti potem ima belokranjska železnica samo lokalni pomen in za lokalne železnice je od vlade težko dobiti denar, to kažejo izkušnje, ki jih ima kranjska dežela dovolj. Če še dalje pomislimo, da je država sedaj v največjih denarnih stiskah in bi rada na vseh koncih in krajih štedila, in naposled, da nobene dežele ne more tako lahko škodovati, kakor kranjsko deželo, ker so ji kranjski poslanci z belokranjskim zastopnikom vred napravili z obstrukcije silne težave, za katere bi našo deželo rada prav občutno kaznovala — potem mora vsak razumen človek pripoznati, da je belokranjska železnica v največji nevarnosti. Da pa se spriče te velike nevarnosti upa »Slovenec« še norce zbijati in javnost varati, to se sploh ne da kvalificirati.

+ Naši ženski samostani — pomemčevalnice. To je priznal Jan. Ev. Kalan, ko je rekel, da se po ženskih samostanih v narodnem oziru veliko greši. Mož je povedal resnico! Ze zdavnaj smo trdili in pisali, da se ravno v ljubljanski uršulinski šoli direktno pomemčujemo naša dekleta, da nekatere nune celo zaničujejo slovensko narodnost. Zgodilo se je celo, da so nemške učence — kakor n. pr. hčerka trgovca Schneiderja itd. — pod patronanco nemških nun zaničevale, trgale in hodile v šoli po slovanski trobojnici, ki je obenem deželna barva. Zdej je to priznal sam Jan. Ev. Kalan, škofijski vodja Marijinih družb. In ta nasvet in pouk naj ne uvažujejo slovenski starši, ki hočejo poslati svoje hčere v šole. Naj ne pošiljajo svojih hčera v ženske samostane, kjer se po izreku župnika Kalana, v narodnostnem oziru veliko greši, temveč pošljite jih v našo »Mladikoc«, ki vzgaja v slovenskem duhu svoje gojenke.

+ Koroške slovenske občine, gajte se! Zelezo kujte, dokler je vroče! Slovenske občine, izrabite razsodbo državnega sodišča! Občina Št. Danijel pri Prevaljah se je pritožila proti vsiljivemu nemškemu pouku v šoli. Državno sodišče je sedaj razsodilo, da je deželni šolski svet kršil člen 19. drž. osnov. zakonov, ker se v mešanih deželah ne sme nihče siliti, da bi se moral učiti drugega deželnega jezika. Taka krivica pa se godi vsem slovenskim občinam na Koroškem. Zavedne slovenske občine, kakor Tolsti vrh, Črna, Kotlje, Libuče, Bistrica, Blato, Vogrče, Glibasnica, Bela, Št. Vid, Medborovnica, Praljubelj, Slov. Plajberk, Rožak itd. ganite se! Dr. Breje, ki je prevzel vesoljno reševanje koroškega slovenstva, bo gotovo napravil brezplačno vse tozadevne prošnje in pritožbe.

+ Za križanske socialce molijo. Zanimive telegrame sta priobčila dunajska klerikalna »Reichspost« in »Vaterland«. V njih se poroča iz Marijacelja, da »advatiso križanskih moč proti pri nogaš Matero božje v Marijacelju za moč, blagoslov in uspeh pogumnima braniteljema križanske socialne stvari, dr. Gessmannu in dr. Weiskirchenju.« Kakor se vidi, dunajskim klerikalcem zelo slaba preda, da si dajo pošiljati tako brojavke ter jih celo objavljajo.

Nročina je naravnost neznosna. Ne moreš si pomagati niti z vodo, niti s pivom, niti z vinom. Voda je slaba, pivo drago, vino sploh le specialiteta. Rešil sem se končno v staro gostilno v starem mestu, ki je znana že iz časov, ko je še slavni Zagloba zahajal vanjo. Danes se imenuje pri Fukierju. Vinga so raznovrstna, večinoma zelo draga. Kaj torej napaja to živo varšavsko kri: čaj ali vodka?

V Lazienke sva torej šla s tovarišem. Na ravnini pod Varšavo se vrste nasadi. Mislite si, da se peljate v Schönbrunn. Lazienke v mnogem spominjajo na Schönbrunn. Zidane so v istem slogu, dasi nimajo onega velikega gradu. Poniatowski je hotel tu imeti kopališče; sčasoma je nastal nekaj letni dvorec. Nasadi so zelo obširni, gremo celo uro, predno jih ohodimo. Sicer spominja vse na francoski štil konec 18. stoletja, vendar raste vse bolj po svoji volji, nego v kakih umetnih nasadih. Zvečer drdajo po drevoredih gumiradlerji, ekvipaže itd. Sem se vpozi visoka varšavska gospoda na izprehod. V dolini med drevjem stoje Lazienke, spomin stare slave! Najprej pridemo do nekakega letn. gledališča. V polkrogu so zidani sedeži za gledalce. Na vrtu se vrste kipi slavnih domačih in tujih dramatikov tedanje dobe. Pred tem polkrogom stoji voda, kjer plavajo labudi. Na drugi strani vode je prostor za orkester, nad njim pa je igrališče, nekaj stebrov stoji na vsa-

ki strani, poleg njih lestve. Stebri že razpadajo, enako trpe že razni kipi itd. Oni pravijo, da hoče tako ruska vlada, drugi pa, da hoče tako čas, češ da se starina, najlepše pokaže, kadar nihče za njo ne skrbi. To gledališče je nepokrito, pod milim nebom, kakor so bila stara grška gledališča. Zame je bilo to gledališče ena največjih zanimivosti v Varšavi. Tu je bil balet na čast perzijskemu šahu, ko se je mudil v Varšavi. Poleg gledališča je mal dvorec, ki si ga lahko ogledamo. Delo Stanislava Avgusta. On je bil baje slab diplomat, toda velik mecen, o njegovih diplomatskih slabostih govori zgodovina, o njegovih mecenatskih krepostih govore stavbe. V tem dvorcu stanujejo sedaj člani ruske carske rodbine, ako pridejo v Varšavo. Sicer je vse ohranjeno, kakor je bilo. Stene v dvorcu so polne slik, ki nam predstavljajo osebe iz one dobe poljske zgodovine; po potih stoje kipi iz belega mramorja, deloma kopije, deloma originali. V srednji dvorani stoji v naravni velikosti kipi štirih največjih poljskih kraljev. Vse kakor je bilo. Rusi se bahajo, da kraljevskih posesti niso vzeli Poljakom, ampak so jih za milijone odkupili od Poniatowskega. — Na obe strani Lazienke (kopeli) leži jezero. Z verande pred dvorcem je krasen razgled po jezeru. Kako krasno je bilo tukaj življenje nekdaj v dvorcu, na verandi, v gledališču, na jezeru, v

nasadih! Na drugi strani jezera se dviga spomenik Jana Sobieskega. Soha predstavlja jezdeca na konju v stari junaki opravi, konj tepta Turka pod seboj. Celo delo je iz kamena in je velike umetniške cene; ob njem gre cesta v Varšavo. Dandanes se vozijo po jezeru mladi pari, stari samci, romantiko ljubče gospodične. Poleg Lazienek stoji ruska vojašnica. Sicer je vse kakor je bilo. Drevesa so stara, visoka. Na križpotjih stoje bogovi in boginje. Vračamo se po drevoredih na cesto. Moj tovariš je molčel in žalosten. Poljaki v notranji Rusiji ne čutijo tako ruskega pritiska, kakor tu na meji, kjer se ruska policija vedno boji kake vstaje ali upora. Moram priznati, da je tudi meni v Lazienkah postalo srce težko, posebno, ko sem stal na razvalinah gledališča...

Gremo po drevoredih navzgor in pridemo zopet na cesto. Tu na vrhu stoji Belvedere, tu stanuje ruski carski namestnik, kozak stoji na straži. Tu se je začela revolucija l. 1831. Poleg parkov v Lazienkah, ki so prostorni, kakor praška Stromovka, ima Varšava še več drevoredov, najlepši park v mestu je t. zv. Saski vrt, ki leži v sredi mesta in ga polnijo množice ljudstva. Tu je velik vodomet, nešteto kipov, rotunda, ki spominja na rimski Tivoli, terme po vzoru Dioklecijanovih term. Saski vrt je eden najlepših te vrste v Evropi. (Dolje približaj.)

jo. Od resnega do smešnega je samo korak.

Konec Lohom. Vlada hoče vsaj nekoliko potolažiti Lahe ter je, kakor poročajo, država prevzela mestno laško gimnazijo v Pulju v svojo upravo.

Iz železniške službe. Premeščena sta asistenta Južne železnice, in sicer Josip Černe iz Zagorja v Spodnji Dravograd in Rudolf Šegula iz Litije v Hrastnik.

Iz poštne službe. Poštni nad- oficijal Pavel Gostischev in poštni kontrolor Art. Marinschegg v Trstu sta imenovana za višja poštna kontrolorja.

»Slovenec« domoznanstvo. Poročajo o gimnaziji v Kranju, piše »Slovenec«, da je bil maturant Stiglic doma iz »Riezca«. Tako nevednost presega celo znano zanikrost hrvaških uradnikov glede slovenskih krajevnih imen. Čisto slovenski trg v Savinski dolini, Rečica, je »Slovenec« Riez. Takih kozlov ne strelja nič ptujski »Stajere«.

Odposlanstvo občinskega sveta ljubljanskega: župan Ivan Hribar, podžupan dr. Ivan Tavčar, občinski svetovalec dr. Karel Triller in predsedstveni tajnik Janko vitez Bleiweis, odpotujejo nočjo v Krakov, da zastopajo mesto Ljubljano pri proslavi petstoletnice bitke pri Grunewaldu. Deputacija položi srebrni lipov venec na spomenik zmagovalca pri Grunewaldu in prosvetitelja Poljske, kralja Vladislava II. Jagiela in venec na spomenik največjemu pesniku poljskemu, Mickiewiczu.

Priznanica mestnemu učitelstvu. Gremij ljubljanskih trgovcev je predlog šolskega odbora izrekel voditelju trgovske gremialne šole, nadučitelju Jakobu Dimniku, za uzorno vodstvo trgovske gremialne šole, učnemu osebju pa za uspešen pouk zahvalo in priznanje.

Popolna odprava takozvane predtrga. Branjeveci iz okolice so prilastili razvodo, da so prihajali vsak torek in petek popoldne pred mestno hišo na Mestni trg, kjer se je razvil precej živahen predtrg. Mestni magistrat je uvidel, da konzumentu ta predtrg ničesar ne koristi, marveč še škoduje. Na ta predtrg namreč niso prihajali producentje, marveč skoraj same branjevke, ki so svoja sedeja okrog stojnice mestne hiše od 2. popoldne pa tudi do 10. ponoči. Živila so jako visoko držale, ker so vedele, da jih drugi, tržni dan se vedno lahko prodajo. Posledica tega predtrga je tudi bila, da se ni drugi dan prineslo dovolj blaga na trg, vsled česar so ostale cene živilih visoke. Sedaj je predtrg odpravljen. Za nekatere konzumente odpadla sicer prijetnost, da si tudi na predtržnih dneh lahko nabavijo živila, na drugi strani pa se s to odredbo vsaj nekoliko omeji naraščanje draginje. Branjevke so radi odprave predtrga hude. Pravijo, da so delale na predtrgu najlepše dobičke. Ob tržnih dneh pa bodo sedaj primorane konkurirati z večjim številom prodajalk in s prodajo tudi ne bodo smele odlašati, kar bo vse nekoliko reguliralo cene.

Zoper draginjo mesa. Mestni magistrat je s sklepom z dne 21. julija 1908 dovolil trem mesarjem stojnice na Vodnikovem trgu s pogojem, da prodajajo meso prve vrste po 1 K 14 v, druge vrste po 1 K in tretje vrste po 90 v. Magistrat je s tem hotel zlasti uboljšati ljudem zagotoviti cenejše meso. Ker pa se je izkazalo, da se na stojnicah na Vodnikovem trgu meso ne prodaja po zgoraj navedenih cenah, nego dražje, je magistrat takoj odpovedal stojnice. Ob enem je župan pisal mesarski zadrugi, naj mesarji znižajo cene mesa, sicer bo magistrat v varstvo konsumentov storil primerne korake.

Ceh inž. Bašta v Ljubljani. V Ljubljani se nahaja iskreni prijatelj Slovencev, inženir Josip Bašta iz Prage s svojo družino. Inženir Bašta je že dobro znan Slovincem od lanske Slavčeve petindvajsetletnice — posebno si je pa letos pridobil neveljnih zaslug za slovensko stvar s tem, da je naše slovensko pevsko društvo »Slavec« spremljal povodom letošnjega pevskega izleta na Češko po vsi prekrasni Češki in stal našim pevcem na strani kot najljubeznivejši mentor. Želimo inženirju Bašti in njegovi cenjeni družini, da bi se jim priljubila naša slovenska zemlja in da bi z nje odnesli najlepše spomine.

»Naša Straža« v Šiški. Ker »Slovenec« že dva dni piše o pobeselnosti liberalcev v Šiški, o divji hordi, ki je nastopila proti slovenski zastavi in o velikanskem navdušenju Šiškarjev pri ustanovitvi tega velekoristnega društva, moramo na to vendar le nekaj odgovoriti. Ko je v soboto popoldne zaplapolala iz zvonika slovenska zastava, so se seveda Šiškarji začudeno vpraševali, kaj da to pomeni. Ko smo nazadnje prišli na to, da je ta zastava pozdrav klerikalcem, ki nameravajo v nedeljo ustanoviti bojno društvo proti »Družbi sv. Ci-

mila in Metoda«, so zavedni šiškarji fantje seveda odločno proti temu protestirali in povedali cerkovniku, da imajo odločevati o zastavi, ki se je sami kupili, le oni sami, in da ne dovolijo, da bi vsela na čast brezdomovinski klerikalci. Zato so jo tudi zavili in potegnili nazaj v zvonik. Drugo jutro je prinesel umazano zastavo Orehek in to so izobesili potem iz zvonika, Orehek pa je obenem teklen po orožnike, ki so potem stali pred cerkvijo: ti so bili dokaz, da visi zastava v zvoniku le zaradi njih, drugače bi je prav gotovo ne bilo, kot je ni bilo nikjer drugod. Popoldne pa se je zbralo pri Zajcu v Zgornji Šiški bera in reči dobro štetih — trideset »Šiškarjev«, ki so prebudili Šiško. Med temi je bila polovica takih, ki so v najzadnjem času postali klerikalci, kakor dva Javorška, Bregar, Babnik, Zaje, Rojina, polovica pa ljudi, ki pač ne vedo, za kaj gre. Zato pa so bili tudi v zadregi pri volitvi v odbor in so morali za blagajnika voliti nekega Kraljiča, o katerem pač dvomimo, če je kos v računanju kakemu učencu iz drugega razreda ljudske šole. Na vprašanje, kako morejo voliti v odbor tako revo, so žalostno odgovorili: Kaj hočemo, ko pa drugega ni bilo. Ko je pozneje prišlo tja še nekaj Ljubljancev, so se prejšnji udeleženci, ki jih je bilo sram biti na takem zborovanju, vsi podali v sosedno gostilno, tako da ob šestih popoldne Zaje ni imel več miz zasadenih kot — tri! To je bila torej tista veličastna manifestacija probujenja, o kateri pa bi Šiškarji sploh nič ne vedeli, da ni bilo poprej onega rankontra zaradi zastave. Vse to, kar piše »Slovenec«, se je rodilo v razgreti in bolni domišljiji nekega Orehka, prejšnjega gledališkega igralca in spodenega magistratnega uradnika, kateremu tudi klerikalci mnogo ne zaupajo, zato bi si pa rad s takimi lažljivimi dopisi pridobil njihovo naklonjenost. Pa bi mož, ki ima toliko na vesti, da nihče ne z njim občevati, pač bolje storil, ako bi bil miren, da ne bo še večkrat »birmanc«, kakor je bil že prenogokrat, in da ne bomo še kaj začeli prepovedovati o nekom, ki je prodajal železniške »švelarje«.

Črnaoljski Čuki so vendar po dolgem času zleteli na dan. Veselico katero so vprizorili dne 10. t. m., se je vršila v razvalinah starodavne Komenske kašče, v nekdanji podzemeljski kleti. Pač primeren prostor za čuke in čukice, katere najraje gnezdiijo v starih razvalinah. Da bi pa čukice dober sad rodile, počastili so to veselico tudi dušni pastirji nemškega viteškega reda, poleg gospoda župnika tudi mladi kaplanček, zraven pa ni manjkalo tudi advokata — dr. Šturma, ki je bil pripravljen za slučaj, ako se komu pripeti nesreča vsled preužitega alkohola, da napravi poslednjo oporoko, ker drugega zaslužka itak nima. — Čukov je bilo devet v kroju — žalostno znamenje.

Nesreča v idrijskem rudniku. V ponedeljek zvečer, t. j. dne 11. t. m. po osmi uri, stopili so trije rudarji na vzpenjačo v Inzaghi šahtu, da se podajo v globočino rudnika. Komaj so bili nekaj metrov pod zemljo, se je pa vzpenjača obesila na nerazumljiv način na nek predmet, med tem ko se je vrvi, na kateri visi še vedno nižje spuščala. Naenkrat se viseča vzpenjača sproži in z veliko naglostjo zdrči v globočino. Vsled tako naglega padca vzpenjače so bili vsi trije rudarji težko poškodovani. Jakob Moravec je zlomilo desno, Ivanu Erjavcu pa levo nogo pod kolonom France Pelhan je dobil pa težke notranje telesne poškodbe. Prva dva so oddali v rudniško bolnico, tretjega so pa na njegov dom spravili. Jakob Moravec je bil v rudniku pred dvema leti težko poškodovan, ravno tako France Pelhan pa pred 30 leti v c. kr. žgalsnici za živo srebro.

Pozor hribovlazci. »Slovensko planinsko društvo« opozarja hribovlazce na to, da mu je poveljništvo c. kr. lovskega bataljona št. 5 iz Trbiža naznanilo, da ima ta lovski bataljon v petek, dne 15. t. m., vojaške strelne vaje z nabitiimi patronami v dolini Korditnice v smeri severovzhodno Srednji log. Začetek je ob 7. zjutraj, konec okoli 2. popoldne. — Opozarja se, da naj v navedenem času nikdo ne hodi po označenem terenu, ki bo od varnostnih straž zaprt.

Otvoritev Aljažvega doma. Slov. plan. društvo opozarja planince na otvoritev Aljažvega doma v Vratih, ki bo v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol 12. dopoldne.

Hrvatje pri otvoritvi Aljažvega doma v Vratih. Dne 17. t. m. se otvoritve Aljažvega doma v Vratih udeležijo tudi več odbornikov in članov »Hrvaškega planinskega društva«. Hrvaški planinci pridejo v soboto z brzovlakom ob pol 6. iz Zagreba v Ljubljano, odkoder nadaljujejo svoj pot z gorenjskim vlakom ob 6.35 popoldne v Dovje. Po otvoritveni slavnosti v Vratih prirede izlet na Triglav ter se vrnejo preko

Bohinja v ponedeljek ponoči v Zagreb.

Vse nam je dobro. Ko je bil te dni posestnik Ivan Prelovšek iz Radanjske vasi blizu Slatine s svojo družino pri mrvi na travniku, je prišel dolejš je neznan človek v njegovem hišo. Za spomin je odnesel Prelovškovo nedeljsko obleko, denarnico s 30 K denarja, srebrno uro z verižico, vredno 20 K, mašno knjižico, vredno 3 K in en molek. Taj je srednje velikosti, slok, ima majhne, bolj temne brke in siv klobuk.

Silovit sin. Dne 8. t. m. je prišel posestnikov sin Fran Roje iz Leveca pri Celju nekoliko vinjen domov. Doma je hotel vzeti očetovega konja, da bi ga prodal. Oče je seveda branil, da bi mu sin prodajal konja in denar zapravljal, vsled česar je sin očeta podrl na tla ter ga tako pretepel, da je imel stari Roje več poškodb, zlasti na obrazu in na očesu. Tudi je grozil očetu, da ga bo zaklal z britvijo. V istem času je prišel skozi vas stražmešter Leskovšek, ki je Francetu napovedal aretacijo. Roje je zbežal v hlev, kjer je odvezal najboljši hudega konja, ki je bil s kopiti okrog sebe, tako da orožnik ni mogel priti do Rojea. Orožniku je prišel na pomoč finančni nadpaznik Pavline. Ko se je konj nekoliko umiril, sta šla v hlev, kjer sta prijela Rojea ter mu zvezala roki. Zunaj jo je Roje nameraval popihati, toda nadpaznik Pavline mu je bil takoj za petami. Silovitega sina so izročili okrožnemu sodišču v Celju.

Za Bismarckov stolp v Gradcu. Kakor znano, nameravajo graški Germani zgraditi na hribu Plabuč Bismarckov stolp, s katerega bi imeli potem germanski Bismarckovi malikovalci razgled po »prusovskem Gradcu in njega okolici. Taka zgradba pa seveda stane denar in treba je zato napraviti »fehtarijo«, katere se Nemci itak čisto nič ne zanimajo, vajeni so je že kakor cigani. Za prispevke Bismarckovega stolpa so napravili pred par dnevi na izloženem oknu »Grazer Tagblatta« nabiralno puščico, katere je prozorna in so tako vidni vsi nabrani darovi. Seveda je kar na enkrat za to nastalo splošno zanimanje v velenemskem taboru. Vsak je hotel dati, kolikor pač največ premore. Da bi pa tudi manj premožni, za Bismarckov stolp vendar naklonjeni, ne zaostali, so se hoteli vsaj z malimi darovi izkazati in zadostiti. Metali so namreč v nabiralno puščico odpadke starega železja in različen drug ne več boljv material. — Ej, pa so le kaj fletni ptički ti nemški Miheljni. Bili so pač morda menja: Veliko ne damo, pa kar darujemo, to s tem večjim navdušenjem.

Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru ima na razpolaganje več služeb trgovskih sotrudi- kov in učencev. Kdor išče službe, naj se obrne na imenovano društvo; za odgovor je priložiti znamko.

Elektrodiograf »Ideal«, hotel pri »Maliču«, zraven glavne pošte ima od srede, dne 13. julija do petka, dne 15. julija sledeči spored: Žurnal Pathe. (Komično.) Da bi bili srečni. (Komično.) — Obisk našega cesarja v Sarajevu. (Naravni posnetek.) Flibustir. (Drama.) Črna nevarnost. (Komično.) — Zadnja predstava se ob lepem vremenu vrši na prosem. — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9. zvečer: Riževa žetev na Japonskem. (Naravni posnetek.) Pravična kazen. (Drama.) Nezaupna tašča. (Komično.) — Vsak torek in petek od 6. do 10. zvečer sodeluje slav. »Slovenska Filharmonija«.

Španska bikoborba. Včeraj se je vršila po Hradekega vasi pravcata španska bikoborba. Ko so na Dolenjskem kolodvoru iz voza vzeli nekega bika, ki je imel zavezane oči, v nosnicah pa železen obroč, se je, izstopivši iz voza, iztrgal trem moškim, ki so ga držali na vrvi, vse tri podrl na tla, potem pa stekel proti Ižanski cesti na Kobijev lesni prostor. Ker mu je med potom padla z oči zavezava, je po vrvi začel divje potiti ljudi, ki so mu ušli na deske. Nato je podrl vrtno ograjo in zdriljal za botaničnim vrtnom na Putrihovo dvorišče ter po cesti podrl nekaj oseb. Ker se je bilo bati, da razkačeni bik ne krene v mesto, so mu pred dolenjskim mostom zgradili z vrvi in bik je res krenil v Hradekega vas. Ko je zbežal pred njim nek deček proti Golovcu, ga je bik dohitel in podrl, a pri tem pa tudi sam padel. Nato jo je ubral proti Anžiču in ko ga zagleda neka deklica s solnčnikom, je ta vrgla razpet solnčnik proč, sama pa ušla v hrib. Bik je ves razkačen prisiljal k solnčniku ter začel z njim španske igre. Nato se malo oddahne ter jo zopet ubere čez nek vrt, na katerem so počivali delavci, ki so se mu prestrašeni pokrili v hrib. Tam se nahajajoči dečki so prestrašeni zlezli na drevesa in se s tem izognili bikovega maščovanja. Nato je prišel do nekega studenca,

kjer se je napil sveže vode. Med tem, ko je premišljeval, kje bi se še znešel, pride do njega nek pogumen mož ter mu spretno vrže vrh čez rogovje. Bik se je sicer otresal in na vsak način hotel za tem, a medtem pa pride pomoč, vrže biku čez glavo rjuho, nakar so ga šele zamogli zvezati in ukrotiti in odpeljati na usojeni mo prostor, kjer bode storil za kazen smrt. Pred bikom je dirjal policijski stražnik s kolesom ter ljudi opozarjal na pretečo nevarnost. Vsem, ki jih je razjarjena žival podrla, se ni zgodilo nič hudega, marveč so se le nekoliko prestrašili.

Samomor iz strahu pred kaznijo. V Skorbi pri Ptuj se je obesil kmet Martin Kuhar na podu svoje hiše. Vzrok samomoru je bil strah pred kaznijo. Kuhar je grdo ravnal s svojo ženo. Ta ga je vsled tega ovadila sodišču. In ravno pred obravnavo se je Kuhar obesil.

Zaprli so v Rogaški Slatini nekega trgovca s prešiči, Dimitrova z Ogrskega, ki je pri kartanju sleparil in obral enega tujca za 700 K, drugega pa za 3000 K. Dimitrov je bil že v Kološvaru obsojen zaradi goljufije pri kartanju. Bodi pri ti priliki pribito, da je v Rogaški Slatini hazzardiranje splošno navadno in da se igrarjo hazardne igre kar očito, časih za jako visoke zneske.

Radi sovodstva so v Trstu aretovali 49 let staro Ano Simončič iz Ljubljane in njenega ljubčka 27letnega Andreja Pocarbo iz Katani- je. Obenem z njima je policija aretovala tudi tri ženske in tri moške, ki jih je dobila v stanovanju Simončičeve.

Sadje je letos v Ljubljani zelo drago. Hruške so nekatere celo po 6 vinarjev, po 2 vinarja, večinoma pa po tri za 10 vin. Takoimenovane cim- bore so letos po vinarju, v tem, ko jih je bilo druga leta po osem in deset za dva vinarja.

Neumestna šala. Danes ponoči so dosedaj še neznanj ponočnjaki pri Vospersnikovi kavarni v Židovski stezi sneli polovico zunanjih vrat ter jih nekam odnesli.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 80 Slovencev, 35 Macedoncev, 20 Hrvatov in 11 Crnogorcev, nazaj je pa prišlo 45 Hrvatov. V Heb je šlo 35, v Buchs 45, v Inomost 19, v Gosposveto 25, k poglavljenju Grubar- jevega prekopa je prišlo pa 49 Hrvatov.

Na južnem kolodvoru je bil iz- gubljen, oziroma najden zvitek stare obleke, dežnik, kos platna, dva ovrat- nika, siva, damska jopica, grablje, sprehajalna palica, siv povrsnik, 4 pari manšet, rjava pelerina, ženski dežnik in nov, siv povrsnik.

»Slovenske Filharmonije« odde- lek koncertira jutri popoldne od 3. do pol 7. zvečer, ves orkester pa od pol 8. do pol 11. zvečer v hotelu »Ti- voli«. Vstop prost.

Uradne vesti. Dne 21. julija bo pri okrajni sodnji v Idriji dražba zemljišča vl. št. 20 kat. obč. Sred. Kanomlja, cenjenega 2841 K 78 v. Najmanjši ponudek znaša 1900 K.

Današnji list ima prilogo »Slo- venska Gospodinja«, katero izdaja »Kolinska tovarna za kavne prime- si v Ljubljani« našim naročnikom brezplačno.

Narodna obramba.

Posnemanja vredno. Odvetnik g. dr. C. Oblak v Ljubljani je oddal v našem upravnisti imenom svojega pravnega nasprotnika A. Hlebea znesek po 10 K za družbo sv. Cirila in Metoda, ki se ga je zavezal plačati nasprotniku v kazenski zadevi, viseči pri c. kr. okr. sodišču v Sevnici, ker mu je bila proti preklepu kazen odpu- ščena. Naj bi se večkrat sklenile s posredovanjem rodoljubnih odvetni- kov poravnave v takih zadevah v prid družbi sv. Cirila in Metoda!

Dodatno k zahvali vodstva druž- be sv. Cirila in Metoda vsem pospe- ševateljem jubiljene slavnosti: V oficijalni zahvali je izrečena »brez- mejna zahvala vsem in vsakemu po- sebej, kdorkoli je omogočil, da se je 25letnica družbe sv. Cirila in Meto- da tako sijajno izvršila. Poleg za- stopnikov se je zbralo izvenredno mnogo prijateljic in prijateljev druž- be sv. Cirila in Metoda, zlasti iz na- ših obmejnih pokrajin: iz Trsta, od- kod je bil poseben vlak...« Ne- ljubo nam je, da je izostalo v objav- ljeni zahvali nekaj posebno dragih nam društev in sopročnikov, kakor n. pr. N. D. O. v Trstu, in naše mar- ljive podružnice iz ljubljanske okoli- ce i. t. d. sodimo pa, da je vsak rodo- ljub spoznal iz zgore citiranih besed, da smo mu iskreno hvaležni za vse, v kolikor je pripomogel k ju- bilejnemu sijaju, prepričani pa smo tudi, da so naši prijatelji navdušeni za naše kulturno delo tudi tako, da ne ve levica, kar stori njihova desni- ca. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 11. juli- ja 1910.

Razne stvari.

*** Praki nadškof se boji Vse- nemoev.** Češki in drugi slovanski gostje v Marijinih varih so prosili praškega nadškofa, naj bi pri nekate- rih mašah bila češka pridiga ter se molile tozadevne molitve v češkem jeziku. In navzlic temu, da se v Marijinih varih molji tudi v angleškem in ruskem je- ziku, je praški nadškof zavrnil to prošnjo.

*** Dva dečka umorila deklico.** Grozovito vest prinaša budimpeštanski list »Az Esti«, kako sta namreč dva dečka v občini Felsenfeld na ogrski meji umorila trinpolletno deklico. 9letni Alois Gaspar in njegov tovariš Franjo Hiermann sta se igrala ob po- toku. Njima se pridruži trinpolletna Marija Kohl. Od začetka so se mirno igrali. Kar naenkrat se pa začno pre- pirati in dečka vržeta deklico v vodo. Začela se je potapljati, na kar jo dečka izvečeta iz vode. Zdaj reče eden svo- jemu drugu: »Marija je bila preveč vode!«, drugi odgovori: »no, pa ji jo bova puščala!« In nato je Hiermann rekel tovarišu, ki je imel nož, naj deklici prereže trebuh. Deklica, ki je ležala v nezavesti, je se vsled bolečine zavedla ter začela kričati. Zdaj jo pri- meta oba ter ji prerežeta grlo. Mala Marija je umrla v grozovitih bolečinah. Dečka so prijeli. Pravita, da sta se razjezila, ker jima je podrla zgradbo iz peska.

*** Velikanska bojna ladja.** V ladjedelnici v Novem Jorku grade največjo bojno ladjo na svetu. Za 7000 ton bo večja nego največji angleški dreadnought. Ta in še ena ravnotako velika ladja so namenjene za Argen- tinijo.

*** Španski tronski pretendent se je zaročil z miliardarjevo hčerjo.** Kakor se poroča iz zaneslji- vih virov, bo v kratkem poroka hčere ameriškega miliardarja Pierponta Mor- gana s španskim pretendentom Don Janine de Bourbon. Spoznala sta se v preteklem letu pri neki slavnosti v Versaillesu.

*** Hrib se je odtrgal.** V Zelli pri Lucernu se je odtrgal hrib ter podsul neko hišo. Dve ženski in dva otroka sta mrtva.

*** Tihotapec prijeti.** Na saški me- ji so orožniki dobili 12 tihotapev, ki so hoteli blaga, v vrednosti 15.000 kron, utihotapiti čez mejo. Sedem ti- hotapev so prijeli, ostali so pustili blago ter ušli.

*** Prodaj svoj skelet za pokritje dolgov.** Iz Budimpešte poročajo: Od- vetniški kandidat, Dezider Krasovszky, je pred nekaj dnevi izginil iz svojega stanovanja. V nekem pismu prosi svojo gospodinj, naj mu od- pusti, ker že štiri mesece ni plačal stanarine. V nekem drugem pismu prosi, da naj za slučaj, če najdejo njegovo truplo, isto preparirajo ter skelet prodajo anatomičnemu insti- tutu. S tem denarjem naj se popla- čajo njegovi dolgovi.

*** Čuden vzrok samomora.** Iz Dunaja se poroča o samomoru su- brete Hansi Felsenove. Vzrok samo- mora je nenavadno čuden: Felse- nova je bila vsa nesrečna, ker ni bila — mož. V naravi niso ravno prerediti slučaj, da možka duša zabloudi v žensko telo in narobe; da bi pa to bil vzrok samomora, o tem se ne sliši prav pogosto. Felsenova je bila prav nadarjena in čisto normalno razvita; toda že v zgodnji mladosti je bila vsa nesrečna, ker je morala nositi ženska krila. Zato je šla tudi prav kmalu h gledališču, kjer je kot subreta na- stopala skoro vedno le v moških vlo- gah: v fraku z belo kravato, v kmeč- ki obleki, kot jezdec itd. Njeni naj- srečnejši momenti so bili, kadar je mogla tako nastopiti. In slednjič je zaprosila policijo, da bi smela nositi tudi na ulici možko obleko in hotela je postati natakali ali kaj sličnega. Policija ji tega ni dovolila in je žalo- sti vsled tega se je pred par dnevi Felsenova ustrelila. Ni hotela ostati več žena.

Šolska poročila.

Mestni dekliški licej. Končni iz- piti v trgovskem tečaju dekl. liceja sousezvršili danes z naslednjim uspe- hom: Izmed 51 kandidatk je dobilo 9 I. red z odliko, 42 kandidatk pa I. red. K izpitu se je oglasil tudi 1 kan- didat za knjigovodstvo in menično pravo, ki je napravil izpit s prav do- brim uspehom. Jeseni je vpisovanje v trg. tečaj 28. septembra, sprejemni izpit pa 29. septembra.

Zrelostne ustne preizkušnje na ljubljanskih učiteljskih so se vršile od 20. junija do 12. julija. Preizkuš- nje se je udeležilo na moškem učite- ljišču 28 javnih gojencev in 4 priva- tisti, na ženskem učiteljsku 40 jav- nih gojenk in 21 privatistkin. Izpi- tom je predsedoval deželni šolski nadzornik Fr. Levec. Na moškem učiteljsku so naredili zrelostni izpit za šole z nemškimi in slovenskim učnim jezikom: Avgust Ferjan iz Ljubljane, Leopold Hladnik iz Idrije, Egon Jezovšek iz Kranja, Peter Josif

iz Kranja, Fran Kavčič iz Kranja, Ivan Klopčič iz Ljubljane, Fran Kmetič iz Loga pri Sevnici, Ivan Kovač iz Ljubljane (za šole s slov. učnim jezikom z odliko), Maks Kovarčič iz St. Ruperta, Peter Kršič iz Ljubljane, Anton Kršič iz Razdrtega pri Smarju, Pavel Kunaver iz Ljubljane, Anton Lovše iz Dobrunj, Ivan Michler iz Ljubljane, Rudolf Obrekar iz Ljubljane, Ivan Primožič iz Trsta (za šole s slov. učnim jezikom z odliko), Martin Sterk iz Čevic p. Logatcu, Andrej Suhadolnik iz Jezera pri Preserju, Andrej Vilfan iz Zabnice p. Škofji Loki, Vincencij Vošnjak iz St. Pavla pri Prebodu (z odliko), Ivan Zakrajšek iz Zadobrove. Zrelostno izpričevalo za šole s slovenskim učnim jezikom so prejeli: Karel Črnjač iz Pužav p. Voloski, Josip Zakrajšek (privatist) iz Zakraja, Alfonz Završnik iz Olševka. Ponavljalni izpit v začetku prihodnjega šolskega leta ima 5 javnih gojenec in 3 privatisti. — Na ženskem učiteljskem so prejeli zrelostno izpričevalo za šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom: Marija Baran iz Sobeslavlja na Češkem, Kristina Burger iz Postojne (z odliko), Klodilda Burger iz Novega mesta (z odliko), Sofija Debelak iz Šmarja pri Jelšah (z odliko), Milena Debeve (privat.) iz Borovnice, Martina Dežela (priv.) iz Idrije, Marija Flander iz Žužemberka, Frančiška Gabrovšek iz Idrije (z odliko), Amalija Hartmann (priv.) iz Vel. Lašč, Marija Heren (priv.) iz Ljubljane, Roza Jeraj iz Ljubljane (za šole s slov. učnim jezikom z odliko), Barbara Kaučič (privat.) iz Ljubljane, Ana Kessler iz Novega mesta, Marija Kessler (privat.) iz Novega mesta, Karolina Kleč iz Ljubljane, Ana Kleinstein (priv.) iz Kranja, Marija Kmet iz St. Lovrenca, Danica Kobler iz Ljubljane, Marija Komar iz Ljubljane, Ivana Korban (priv.) iz St. Vida p. Zatični, Mar. Kranner iz Waasna p. Ljubnem (z odliko), Ana Kren iz Ljubljane (z odliko), Stana Kump iz Ljubljane (z odliko), Berta Lapajne (privat.) iz Ljubljane, Julijana Luschitzky iz Vrema, Ana Matko iz Reichenburga (z odliko), Marija Medic iz Ljubljane (z odliko), Marija Novak iz Ljubljane, Ida Papula iz Grada, Mar. Perhaut iz Ljubljane (za šole z nemškim učnim jezikom z odliko), Mar. Pfeifer (privat.) iz Kočevja, Mar. Rant s Trate p. Gor. Vasi, Friderika Reiser iz Ljubljane, Frančiška Rihteršič iz Srednje Vasi, Marija Rus (priv.) iz Brež, Ana Schifferer iz Rudnika, Stefanija Schubert iz Dunaja (z odliko), Hedvika Smolnikar iz Zavodnja na Štajerskem (z odliko), Amalija Stare iz Postojne (z odliko), Josipina Švigelj iz Gradiča pri Brestu, Marija Trošt iz Iga, Ana Vadnal iz Ljubljane, Frančiška Verhune iz Bleda, Marija Vidic (privat.) iz Ljubljane, Terezija Vranič iz Ljubljane, Olga Vrbič iz Sodražice, Apolonija Zupane iz Lencovega, Frančiška Zupančič iz Idrije, Stanislava Zupane iz Vel. Poljan p. Ribnici. Zrelostni izpit za šole s slov. učnim jezikom so naredile: Ivana Dolinšek iz Cerkljan, Angela Gradišar iz Zelmelj, Adela Železnik iz Vipave. Ponavljalni izpit iz enega predmeta v začetku prihodnjega šolskega leta je dovoljen 3 javnim gojenkam in 2 privatistinjama. Reprobirane za celo leto so bile 4 privatistinje.

zgradba je sad področnega, neumerne sodelskega dela, kajti že dolgo vrsto let so pripadali zagorski »Sokolci«, vsak po svojih močeh, prispevke za to stavbo; dolžnost naša je, da se Slovenci v čim največjem številu pridružimo v nedeljo ljubljanskim »Sokolom«, potujočim v Zagorje, s svojo udeležbo dokažimo, zagorskim »Sokolom«, da vemo ceniti njihove zasluge in požrtvovalnost. Bratje »Sokolci! Rojaki Slovenci! V nedeljo, dne 17. julija na svidenje v Zagorju!

Slovenski Jug.

— »Glasbena Matica« za Strossmayerjev spomenik. Čisti dobiček koncerta, katerega je priredila »Glasbena Matica« v Zagrebu v korist Strossmayerjevega spomenika znaša 688 kron 62 vin. Odbor zagrebških gospe je do zdaj nabral za Strossmayerjev spomenik 107.115 K 18 v.

— **Deželna zavarovalnica v Bosni in Hercegovini.** V Sarajevu se je pred par dnevi vršil ustanovni občni zbor deželne zavarovalnice za Bosno in Hercegovino, pri kateri so glavni činitelji zopet — Madžari. Zboru je predsedoval član ogrske magnatske zbornice Ormody. Zavod se ustanovi z akcijskim kapitalom štirih milijonov kron.

— **Italijanska razstava na Cetinju.** Neka italijanska družba hoče ob priliki knezovega jubileja prirediti na Cetinju malo razstavo umetnin, industrije in poljedelstva.

— **Pesniška dela kneza Nikole.** Ob priliki knezovega jubileja izda črnogorska državna tiskarna vsa pesniška dela kneza Nikole.

— **Srbska korespondenca.** Ker vseslovenska časnikarska telegrafna agencija — kakor je bilo sklenjeno na sofijskem časnikarskem kongresu — še ne bo tako kmalu ustanovljena, odločili so se Srbi do tega časa izdajati svojo lastno korespondenco. Popolnoma neodvisna bo od vlade. Prišla bo vse dogodke po slovenskih deželah brez vsakega komentarja. Komentar prepušča dotičnim listom. Izhajati začne začetkom meseca septembra v Beogradu.

Izpred sodišča.

Na smrt obsojen. Pri okrožnem sodišču v Ljubnu na Štajerskem je bila, kakor smo že kratko poročali, včeraj obravnava proti 33 letnemu delavcu Jos. Pribylu iz Zdislavice na Češkem. Obdolžen je bil, da je dne 1. aprila t. l. v Judenburgu na Glavnem trgu pri belem dnevu zadavil branjevko Marijo Sternad in potem odnesel 96 K in srebrno uro — vse, kar je bilo v prodajalni denarja. Pribyl, ki je kot 14leten otrok odtel na Dunaj in se tam izobrazil za tatu in razbojnika, je bil obsojen na smrt in vešalih.

Kako se v Gradcu ravna z uslužbenci? Komu ni znano iz zgodovine, kako je v prejšnjih stoletjih ravnela ohola gospoda na živalski način z ljudmi? Tisti časi so se seveda odpravili, ali vzklik temu se še vendar najde taka gospoda, ki ne zna razločevati človeka od živali. Neka Frančiška Bubitsch v Gradcu je pred kratkim svojo dekle pretepala in ji pri tem prizadala več ran, iz katerih je sirota močno krvavela; vrgla jo je nazadnje še na tla, davila jo pri tem, malone, da jo ni popolnoma ubila. Za to brutalno in nečloveško ravnanje, je zgoraj imenovana morala dne 6. tega meseca pri sodišču plačati svet čuj in strmi! — samo 20 kron kazni in 10 kron bolečinskih stroškov. Ko bi kdo svojega psa tako trpinčil in ga do krvavega pretepel, ter bi bil potem zavoljo tega ovađen — stavi — da bi plačal več kazni kakor 20 kron.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zveza za Dalmacijo.

Dunaj, 13. julija. Z ozirom na vznemirajoče vesti, ki prihajajo iz Budimpešte glede železniške zveze za Dalmacijo čez Belo Krajino, se mora predvsem konstatirati, da se ogrska vlada nikakor ne more odtegniti enostransko od obveznosti iz tozadevne pogodbe iz leta 1908, v kateri je projektirana železniška zveza za Dalmacijo od Metlike čez Karlovec-Otočac - Gospić - Knin. Resnica je, da je že prej eksistiral projekt, kateri bi vodil železnico v glavnem po dolini reke Une in ki bi vezal Bihač - Novi in Zagreb. Pa tudi projekt Karlovec-Bihač se je že bil pojavil. Tukaj je potrebno omeniti, da je sprememba celega zveznega načrta mogoča le, ako v to tudi Avstrija privoli. Že pred meseci so časniki prinesli vesti, da se vrše tozadevna pogajanja med ogrsko in avstrijsko vlado, toda do spremembe prvotnega načrta ni še prišlo. Ta pogajanja so bila zgolj neoficijalna, razpravljanje o uspešnosti, odnosno rentabilnosti posameznih, posebno nove projektiranih prog. Dejstvo, da vlada na poloficijalno brzojavko iz Budimpešte dosega še ni dala nobenega odgovora, govori za to, da avstrijska vlada vstraja še danes pri prvotnem načrtu Metlika-Karlovec - Gospić - Knin. Seveda belokranjska železnica kot taka z novim projektom ni ogrožena in se bo na vsak način gradila, toda ako se izvede nov projekt, pomenja to za celo Kranjsko veliko gospodarsko škodo, ker bi bila potem belokranjska železnica zgolj lokalna železnica in bi v nobenem oziru ne mogla nadomestiti škode, ki bi nastala s tem novim projektom deželi kot taki.

Avstrijski prestolonaslednik obišče črnogorskega kcaza.

Dunaj, 13. julija. »Oesterreichische Rundschau« poroča, da pride avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand na Cetinje povodom jubileja kneza Nikite temu osebno čestitat. To poročilo pa se oficijalno ne potrjuje.

Afera Axmann.

Dunaj, 13. julija. Na sinočnem shodu krščanskih socialistov na Dunaju je poslanec Konecha pripoznal, da je znani Axmann kot načelnik gremija trgovcev upravljal premoženje v okroglem znesku 24.000 K in da je to premoženje deloma porabil v volilne namene.

Trgovska pogodba med Avstrijo in Srbijo.

Belgrad, 13. julija. Po dvadnevni pogajanjih je izjavila srbska vlada, da principijalno soglašajo z avstrijske strani stavljenimi pogoji. S tem je sklenitev trgovske pogodbe med Avstrijo in Srbijo zagotovljena.

Sokolci v Sofiji.

Sofija, 13. julija. Danes je tretji dan tekmovalne telovadbe. Nad 10.000 gledalcev je vedno na tekmovališču. Z današnjim dnem je pa tudi že zaključena tekmovalna telovadba. Prvo darilo so odnesli zopet Čehi. Stevilni izletniki se vračajo deloma domov, deloma nadaljujejo pot proti Carigradu.

Kretsko vprašanje.

Carigrad, 13. julija. Porta namerava protestirati proti 4 mesečni odgoditvi kretske narodne skupščine. Klerikalne zmage na Nizozemskem. Haag, 13. julija. Pri volitvah v prvo zbornico so dobili klerikalni poslanci 52, napredni poslanci pa 18 mandatov.

Železniška nesreča v Ameriki.

New York, 13. julija. Iz Merceda v Kaliforniji se poroča, da je skočil s tira vlak in sicer ekspresni vlak, ki je vozil s polno paro. Stroj in tender sta združila v globino, vozovi so vsi razbiti, 6 oseb je mrtvih, 30 težko ranjenih.

Sedemkratni umor in samomor.

Braunschweig, 13. julija. Danes zjutraj je tu branjevec Seeländer izvršil sedemkratni umor. Ustrelil je do mrtvega svojo ženo in tri otroke, trije otroci pa so težko ranjeni; nato je še samega sebe ustrelil.

Povodenj v Indiji.

Carachi, 13. julija. Reka Indus je prestopila vsled neprestanega deževja svoje bregove in preplavila celo dolino. Mnogo hiš, tempeljev in drugih javnih poslopj je porušeni. Na stotine ljudi je brez strehe.

Zarota na Japonskem.

Tokio, 13. julija. Tukaj so odkrili zaroto, obstoječo iz več članov, ki si je dala nalog, da umori Mikada, vse člane cesarske rodbine in višje dostojanstvenike. Provročitelj je zarote je nek delavec v mornarskem arzenalu. Ko so preiskali njegovo stanovanje, so našli tam mnogo bomb.

Ponesrečen zrakoplov.

Köln, 13. julija. V Enskirchmu se je dvignil danes zjutraj zrakoplov »Erlöth«. Ko je že prevozil tri kilometre, je v precejšnji višini eksplodiral in potem padel na tla. Trije inženirji in en monter so bili na mestu mrtvi.

Gospodarstvo.

Vinski vestnik.

— **Sprememba tarifov za vinske pošiljke.** Vsled pritiskov tirolskih vinogradnikov je drž. železnica, kakor poroča »Allgemeiner Tarifanzeiger«, sklenila izjemni tarif 10 a nadomestiti z novim tarifom, ki bo cenejši. Znižanje bo znašalo okoli 15%, razven tega se bo pri pošiljstvih praznih sodov računalo po cenejšem razredu C že, ako pošiljatev tehta le 5000 kg (prej 10.000 kg). »Tarifanzeiger« trdi, da pristopi znižanju tudi južna železnica. Novi tarif bodo veljali baje že od 1. avgusta. K temu moramo, glede na našo vinsko trgovino pripomniti, da se nam zdi cela nameravana sprememba le pesek v očih. Izjemni tarif 10 a velja le za razdalje do 140 km. V tej razdalji tovarne se ne

odločujejo pri konkurenčnosti. Za vinski izvoz na Celiko, ki ga sedaj gojita »Prva vipavska vinorejska zadruga« in »Agro Merkur«, bode nameravana sprememba brez vsake vrednosti in se bodo čelki odjemalci še nadalje pritoževali radi občutnih tovarnih. Naravnost smeina pa je napoved državnih železnice glede prazne posode. Praznih sodov gre na največji vagon maksimalno za 3000 kg. Ako se torej obeta, da bode razred C se uporabljati že pri pošiljstvih po 5000 kg, je mogoče ta milostni ukrep gospodov birokratov v železniškem ministristvu razlagati le ali kot neumnost ali pa hudobijo.

— **Vinska letina.** Ogrska poročila enoglasno govore o katastrofi. Dež, mrzli vetrovi, nenadne spremembe temperature, jutranja megla, perenospora in druge bolezni, vse to je uničilo krasne nade tamošnjih vinogradnikov. V vršetnem okraju je odpadlo 20 do 70%, jagod. Boljše je krog Blatnega jezera, a tudi tam je bil v ponedeljek vihar, čegar posledice se niso znane. Krog Tokaja je toča zbila polovico grozdja. — Tudi iz Nižje Avstrije prihajajo neugodna poročila. Cene so vsled tega silno narasle. — Kakor poroča »Gospodarski list« v Zagrebu, je cela vrsta hrvaških okrajev prizadeta po toči, ter je tudi tam vsled vremena in bolezni komaj 50% lanske letine pričakovati. — Tudi po Slovenskem je opaziti veliko škode po vinogradih, vsled česar je v zadnjem mesecu cena vinu poskočila za 6 do 10 K pri hektolitru.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali. Za Ciril - Metodovo družbo: Gdč. Katka Jamar, Škofja Loka 15 K 30 v. nabrala na Dunaju med visokoolci. — Gdč. Ivanka Turk iz Idrije 10 K, nabrala od gg. Josipa Zadelca in Rada Jereba v plohi na begu z venke jubilejne C. M. veselice v Tivoli. — Šest abiturientov VIII. a razreda prve državne gimnazije 56 K. — Osojbe mestne elektrarne in vodovoda 16 K, kot prebitek od zbirke za venec umrli soprog rač. oficijala gosp. Janka Svetlina. — G. dr. Jos. C. Oblak v Ljubljani 10 K, iz kazenske poravnave proti A. Hlebu pri sodišču v Sevnici. Skupaj 107 K 30 v. Hvala! Ziveli!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je dobila na glavni skupščini dne 3. julija t. l. izročene sledeče darove i. s.

A. Družbena pisarna je prejela

a) v gotovini:

1. podružnica Škofjica . . .	200 K
2. delavke v tobačni tovarni . . .	5 "
3. kegljaški klub »Ruši«, tu, za obrambni sklad . . .	200 "
4. neimenovan, tu . . .	100 "
5. železniški uradniki južne železnice, tu, za obr. sklad . . .	200 "
6. dr. Josip Kolšek, Laški trg . . .	200 "
7. Ivanka Mikuz, tu, za obr. skl. . .	200 "
8. neimenovani, Dunaj . . .	10 "
9. podružnica v Polzeli, za sklad, 2. kamen . . .	200 "
10. Julij Zigan, Polzela . . .	20 "
11. podružnica Kropa, Kamna gorica itd. . .	52 "
12. moška in ženska podružnica Vrhnika, za obr. sklad . . .	200 "
13. župnik Fr. Škrjanc, tu . . .	5 "
14. podružnica Trebnje . . .	60 "
15. moška in ženska podružnica Kranj, za obr. sklad . . .	336 "
16. podružnica Unec, po gospe Sebenikar . . .	61 "
17. podružnica Dobrunje . . .	100 "
18. celjski gimnazijci, za obr. skl. . .	200 "
19. Fran Treiber, St. Rupert . . .	10 "
20. kegljaška zveza »Edinost«, tu, za obr. sklad . . .	200 "
21. Slovensko omlinje v »Sladki luknjič« v Celovcu, za obr. skl. . .	30 "
22. natakari Lipe v »Evropi«, tu, svojo napitnino dne 3. julija . . .	6 "
23. S. Treo, tu . . .	20 "
24. Stole, Svetec, oba kršena pri istem kamnu a 1 K . . .	2 "
skupaj . . .	2607 K

b) v hranilnih knjižnicah:

(Slovenski trg. akademiki v Gradcu 67 K

B. Blagajnik A. Hudovernik je prejel

a) v gotovini:

1. podružnica v Planini . . .	30 K
2. ženska podružnica Zagorje . . .	104 "
3. podružnica Rajhenburg, za obrambni sklad . . .	100 "
4. narodni duhovnik, tu, za obr. sklad, 2. kamen . . .	120 "
5. podružnica Vranako . . .	160 "
6. Anton Kalister, Trst, za obrambni sklad . . .	200 "
7. podružnica Vuzenica, za obr. sklad . . .	100 "
8. ženska podružnica Trst . . .	2500 "
9. podružnica Vuhred i. s. od podružnice . . .	100 K
od go. Pahernik M. 100 . . .	
skupaj . . .	300 "

sa obrambni sklad:

10. podružnica gorjanovinska družba v Mozirju i. s. po mali Stanki . . .	100 K
po T. Jelovniku bra. 100 . . .	
skupaj . . .	300 K

sa obrambni sklad:

11. »Malki« v Mozirju, po Stanki . . .	90 "
12. mariborska ženska podružn. za obrambni sklad . . .	200 "
13. ženska podružnica v Pevmi, za obrambni sklad . . .	200 "
14. odposlanci koroskih Slovencev za obrambni sklad . . .	200 "
15. rodoljubi v moški podružnici v Radovljici . . .	50 "
16. Iv. Murnik, tu, za obr. sklad . . .	100 K
Iv. Murnik, tu, mesto pozdrava . . .	20 "
skupaj . . .	120 "
17. učenci šentjakobske šole v Trstu . . .	100 "
18. podružn. Kranjska gora, za obrambni sklad . . .	100 "
19. »Rdeča marea« v Pulju, za obrambni sklad . . .	200 "
20. dr. E. Dereani, Gorica . . .	1000 "
21. Slovenci v Ameriki . . .	1000 "
skupaj . . .	7104 K

b) v hranilnih knjižnicah:

1. preferancarji v Škofji Loki za obrambni sklad . . .	200 K
2. celjske podružnice . . .	1000 "
skupaj . . .	1200 K
Vsota vseh prejemkov na skupščini znaša torej . . .	10.978 K

Družba je prejela po poštno čekovnem prometu veliko prispevkov za jubilej. Ti zneski se radi pomanjkanja prostora sedaj ne objavijo, ampak v mesečnem izkazu za julij, t. j. začetkom meseca avgusta t. l.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani, 9. julija 1910.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 11. julija: Ana Tilkert, šivilja, 39 let, Radeckega cesta 11. — Fran Anton Lakner, rejencek, 5 mesecev, Poljanska cesta 49. — Leopoldina Pavlin, zasebnica 67 let, Zidovska ulica 8.

V deželni bolnici:
Dne 11. julija: Ivan Šolar, posestnikov sin, 1 dan. — Josip Hribar, užitkar, 69 let.

Kdor ima svoje lase rad, in to posebno oni, ki se jim lasje počenja rediti, ali komur pri česanju lasje preveč padajo, si bo glavno redno umival s Pixavonom. To voljno tekoče katranovo milo za umivanje glave, kateremu milo so na poseben način vzeli nestrpnih duhov katrana. Pixavon las ne očisti samo, nego vsled kotrana, ki ga obsega, naravnost zbuja joče deluje na kožo na glavi. Redno gojenje las s Pixavonom je resnično najboljši način za jačanje kože na glavi in krepitev las.

Pixavon se prekrasno peni in se prav rad da oplakniti z las. Ima prav prijeten duh in vsled katrana, ki je v njem deluje proti parazitnemu izpadanju las. Že po nekolikokratnih umivanjih s Pixavonom bo vsakdo opazil dobrodejne učinke. Pixavon se izdeluje svetel (brez barven) in temen. Zadnji čas dajo prednost Pixavonu »svetlemu« (brezbarvnemu), pri katerem je na poseben način katranu odvzeta tudi temna barva. Specifični učinek katrana je isti pri obeh izdelkih, pri svetlem in pri temnem.

*) Kotran imajo — kakor splošno znano — za naravno suvereno sredstvo za negovanje las in kože na glavi. Najnamenitnejši dermatologi imajo negovanje las s kotranom milom za najuspešnejše. Tudi v daleki znanosti Lasarjev metodi za negovanje las igra raba kotranovega mila za umivanje glave najbistvenejšo vlogo.

Ceno domačih zdravil. Za uravnovo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogih desetletji dobro znane, pristnega »Molliovega Sedilca-praška«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težke prebavljanje. Originalna škatlica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. Molli, c. in kr. dvorn. zalagatelj na Dunaju, Tachlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Molliov preparat, zaznamovan z vrstveno znamko in podpisom. 1 29

Mnenje gospoda dr. H. Strucka.
Solun.

Gospod J. Sarravallo,
Trst.

Imam čast se Vam zahvaliti za vrljudno pošiljatev buteljke Vašega Serravallovega kina-vina z železom in naznanjam Vam, da sem z njim dosegel vedno izborne uspehe pri moji klijenteli.

Solun, 27. maja 1909.
Dr. Struck.

Dr. J. Z., zobozdravnik, Moravska Opatov. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušeno in večkratno raba izpričala, da je v resnici dobro in ta je: Soydilin.